

ИНГ-ПРО ПРОПИСИ У ПРАКСИ

propisi.net

јул-август 2026 / двоброј 166-167 7-8/2026

Лоша пракса приликом реализације и измене уговора о јавним набавкама

- ▶ Трошкови грађанских поступака – дилеме и судска пракса – трећи део
- ▶ Штета од поплава у судској пракси
- ▶ Допринос оштећеног настанку штетног догађаја
- ▶ Улазак и боравак странаца у Србији
- ▶ Како су у прекршајном поступку заштићене жртве насиља у породици
- ▶ Правни основи за застаривање потраживања и отпис зарада запосленима
- ▶ Кривично дело полно узнемиравање
- ▶ Примена одредби Закона о привредним друштвима на правна лица која су основана у складу с другим законима
- ▶ Финансијске преваре и ризици који прате факторинг послове

Србија - Златибор, водопад Гостиље

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА ВРГУ О ДИВНИХ КОРИСНИЦИМА
 0800 111 111

Оснивач и издавач:

ИНГ-ПРО Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:

Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник Редакције:

Јован Матијашевић

Главни и одговорни уредник часописа:

Ана Фулетин

Сарадници:

Владимир Живанкић
Владимир Саичић
Драгана Марчетић
Драгана Станковић Николић
Душан Рајаковић
Жељко Албанезе
Кристина Радовић
Маја Матић
Никола Пантелић
Саша Кулић
Снежана Марјановић

Технички уредник:

Милена Станковић

Лектура:

Милица Радованчев

Графичка припрема:

Мирослав Арамбашић

Штампа:

Digital art, Београд

Редакција:

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836-890
факс: +381 11 2836-474
имејл: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
34

LEGE Artis : прописи у пракси / главни и одговорни уредник Ана Фулетин. - [Штампано изд.]
- Год. 3, бр. 25 (окт. 2014). - Београд : ИНГ-ПРО, 2014. - (Београд : Digital art). - 28 cm

Месечно. - Наслов лат., текст ћир.. - Преузима нумерацију електронског издања. - Друго издање на другом медијуму: Lege Artis (Online) = ISSN 2334-6140
ISSN 2406-1085 = Lege Artis (Штампано изд.)

Поштовани претплатници,

Реализација уговора о јавној набавци не завршава се самим закључењем уговора јер управо у тој фази најчешће настају пропусти који могу да доведу до конкретних правних последица. У новом чланку анализирани су најчешће неправилности у пракси: изостанак контроле извршења уговора, плаћање без потпуне документације, измене које мењају природу уговора, неправилно позивање на непредвиђене околности, као и занемаривање обавеза у вези са подизвођачима.

У рубрици „Грађанско право” текст је посвећен штети од поплава у судској пракси, с посебним освртом на одговорност државе, значај водног земљишта, водних аката и критеријуме који могу да буду одлучујући за накнаду штете. Посебно је скренута пажња на то да у парницама поводом штете од поплава не може да се занемари управноправни режим водног земљишта већ често управо од њега зависи да ли је тужбени захтев основан, јер на водном земљишту, по правилу, не могу да се предузимају радње које утичу на водни режим без одговарајућих водних аката.

У радном праву застаривање потраживања и отпис зарада отварају низ правних питања која захтевају прецизно тумачење важећих прописа и пажљиво поступање у пракси, па су наведени правни институти детаљно размотрени у овом броју.

Кривично дело полно узнемиравање већ десет година је део нашег кривичног законодавства, али судска пракса и даље отвара важна питања о његовим обележјима, последицама и разграничењу од сродних кривичних дела. У новом тексту размотрено је како судови тумаче члан 182а Кривичног законика, шта је одлучујуће за постојање тог дела и зашто сваки случај мора да се цени кроз конкретне околности и стварни садржај предузетих радњи.

Факторинг, као инструмент финансирања, доноси бројне предности, али у пракси може да буде простор за различите облике финансијских превара. У рубрици „Привредно право” сагледани су најчешћи облици превара у факторингу, њихов утицај на привредне субјекте и финансијске институције, као и мере које могу да допринесу благовременом препознавању и ублажавању таквих ризика. У истој рубрици размотрено је и питање сходне примене одредби Закона о привредним друштвима на правна лица која су основана у складу с посебним законима, уз осврт на обим, услове и границе такве примене.

Значају очувања и унапређења живота кроз поступак донације органа посвећена је рубрика „Поводом”, уз осврт на међународне и домаће прописе којима је тај процес уређен, али и случајеве из праксе који се на наведену тематику односе, док је у рубрици „Кад језик пресуди” размотрено коришћење родних стереотипа у реклама кроз адекватне примере из праксе.

Поред наведених, ту су и остали врло актуелни текстови у поменутом, али и другим рубрикама, као и наше сталне рубрике „Портал читалаца”, „Календар важења правних аката” и „Регистар прописа донетих између два броја”.

Редакција

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis* – ПРОПИСИ У ПРАКСИ отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике. Можете их упутити ауторима текстова или на имејл Редакције часописа redakcija@legeartis.rs

Пратите нас:

- www.legeartis.rs
- www.propisi.net
- www.ingpro.rs
- www.facebook.com/IngProLegeArtis

Зашто баш **PROPI.SI.NET?**

- ▶ Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- ▶ Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- ▶ Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- ▶ Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- ▶ Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих скраћеница и синонима који се у правној пракси често користе.
- ▶ Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- ▶ Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, примерима из судске праксе, правним мишљењима и стручним коментарима и другим документима из области које сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- ▶ Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- ▶ Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- ▶ Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирици или латиници.
- ▶ Зато што једним кликом могу да се ископирају текстови у *Word* или *PDF* формату.
- ▶ Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- ▶ Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.

У овом броју...

ЈАВНЕ НАБАВКЕ И БУЏЕТИ

- 4** Лоша пракса приликом реализације и измене уговора о јавним набавкама

ГРАЂАНСКО ПРАВО

- 9** Трошкови грађанских поступака – дилеме и судска пракса – трећи део
22 Штета од поплава у судској пракси
28 Допринос оштећеног настанку штетног догађаја
33 Усвојење као облик заштите детета без родитељског старања

РАДНО ПРАВО

- 39** Правни основи за застаривање потраживања и отпис зарада запосленима
46 Улазак и боравак странаца у Србији
56 Преображај радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време у судској пракси

КРИВИЧНО И ПРЕКРШАЈНО ПРАВО

- 69** Кривично дело полно узнемиравање
73 Како су у прекршајном поступку заштићене жртве насиља у породици

ПРИВРЕДНО ПРАВО

- 80** Примена одредби Закона о привредним друштвима на правна лица која су основана у складу с другим законима
85 Финансијске преваре и ризици који прате факторинг послове

РУБРИКЕ

- 93** Портал читалаца
99 Поводом Међународног дана донације органа
112 Кад језик пресуди: Форензичко-лингвистички поглед на језик реклама – родни стереотипи
119 Календар важења правних аката
122 Преглед прописа донетих између два броја

Лоша пракса приликом реализације и измене уговора о јавним набавкама

У пракси се срећу случајеви лоше праксе у вези са реализацијом уговора о јавним набавкама, као и изменом уговора. Неки од њих описани су у овом тексту да би било указано на неправилности које се тичу извршења и измена уговора о јавним набавкама.

Драгана Станковић Николић,

дипл. правник с положеним правосудним испитом и стеченим сертификатом државног ревизора

У Закону о јавним набавкама („Сл. гласник РС” бр. 91/19 и 92/23) јасно је предвиђено у члану 154. да се уговор о јавној набавци извршава у складу са условима који су одређени у документацији о набавци и изабраном понудом, као и да је наручилац обавезан да контролише извршења уговора о јавној набавци у складу са условима који су одређени у документацији о набавци и изабраном понудом. Иако је наручилац по наведеној одредби Закона обавезан да контролише извршавање уговора о јавној набавци, у пракси се срећу **случајеви у којима није одредио лице које контролише реализацију уговора.** Уговор фактички извршава друга уговорна страна, односно добављач, који сам испуњава уговорне обавезе у складу са својим капацитетима и по својој савести. Зато се у пракси наилази на случајеве у којима се без адекватне контроле испоручује предмет набавке који по техничким спецификацијама не одговара предмету који је тражен конкурсном документацијом. Често се рокови за испуњење уговора не поштују, долази до неоправданог кашњења при реализацији уговора и не наплаћује се уговорна казна за кашњење иако је иста уговорена, нити се активира наплата других средстава финансијског обезбеђења која су такође уговорена (банкарске гаранције, менице и слично). Добављач сам одређује динамику испуњења уговора без икаквог позива и контроле од стране наручиоца. Добављач некада фактурише услугу иако иста није у

потпуности извршена или испоставља окончану ситуацију иако радови нису у потпуности извршени, нити је потписан записник о квантитативно-квалитативном пријему добара. С друге стране, постоје наручиоци који прихватају такве фактуре, привремене или окончане ситуације без друге пратеће документације (отпремница, записник, извештај и слично) и евидентирају их у својим пословним књигама и врше плаћања. Таква пракса је лоша и односи се на плаћање без веродостојне рачуноводствене документације, што ствара ризик од извршавања расхода и утрошка јавних средстава за намене чији основ, врста и садржај пословне промене не могу недвосмислено да се сазнају нити потврде. У случају екстерне контроле такво поступање ће бити пре свега идентификовано, а затим описано у контролним извештајима, што представља потенцијални основ за подношење пријава судовима и другим надлежним органима.

Због свих непожељних последица наручилац пре свега треба да одреди лице или више лица (комисија) која ће бити надлежна и одговорна за праћење извршења уговора у погледу суштинског пријема предмета уговора, контроле рокова испуњења, средстава финансијског обезбеђења и испуњења других обавеза које су уговором успостављене. С тим у вези у Закону о јавним набавкама предвиђене су опште мере за спречавање корупције у јавним набавкама, а посебно у делу реализације уговора о јавним набавкама. Тако је чланом 49. наведеног закона прописано да је наручилац у обавези да предузме све потребне мере како не би дошло до корупције у планирању јавних набавки, у поступку јавне набавке или током извршења уговора о јавној набавци, како би се корупција правовремено открила, како би

оца, као и новчана казна у распону од 30.000 до 80.000 динара. За непоштовање обавеза из члана 131. Закона о јавним набавкама инкриминисана је и прекршајна одговорност за понуђача чланом 237. став 1. тачка 2) тог закона, којим је прописано да ће се новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара казнити за прекршај понуђач ако не достави доказ и изјаву из члана 131. став 5. тог закона наручиоцу на његов позив у прописаном року, док је ставом 2. члана 237. прописано да ће се казнити и одговорно лице понуђача новчаном казном у распону од 30.000 до 80.000 динара.

У погледу прекршаја понуђача ставовима 5. и 6. члана 237. прописана је и **заштитна мера, која се огледа у изрицању забране учествовања у поступцима јавних набавки**. Наведеним одредбама прописано је да се за прекршај из става 1. тачка 2) члана 237. Закона понуђачу који је извршио прекршај изриче заштитна мера забране учествовања у поступцима јавних набавки, којом се том лицу забрањује да учествује у поступцима јавних набавки у периоду који не може да буде дужи од две године.

О заштитној мери забране учествовања у поступцима јавних набавки из става 5. члана 237, у складу са законом којим се уређују прекршаји, одлучује суд. Суд је дужан да у року од три радна дана од дана правоснажности пресуде о томе обавести Канцеларију за јавне набавке, при чему у обавештењу наводи пуно име и регистарски број понуђача, кандидата или подизвођача и датум до кога је тај субјект искључен из поступака јавних набавки, а Канцеларија за јавне набавке наведене податке објављује на својој интернет страници.

Коначно, приметно је да је истом законском одредбом законодавац поостриго политику кажњавања тако што је прописао заштитну меру за понуђаче који су прекршили одредбе Закона, која се огледа у забрани учествовања у поступцима јавних набавки. То треба да допринесе већој опрезности код понуђача и јачању свести да су дужни да воде рачуна о поштовању прописа ако своје пословање заснивају на реализацији уговора о јавним набавкама.

WWW.PROPISI.NET

Електронски часопис **ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ**

Часопис „Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ“, електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у свачијем пословању. Наменен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издавамо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, Образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене установе, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца“, „Календар правних аката“ и „Регистар прописа“.

Тренутно се у издању налази преко 2.000 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњим бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

Трошкови грађанских поступака – дилеме и судска пракса – трећи део

У завршном, трећем, делу текста о трошковима поступка заокружена је тема која је веома важна у парничном поступку, која због свог значаја и практичних последица заслужује посебну пажњу, нарочито имајући у виду да трошкови по износима неретко могу да буду упоредиви с главним захтевом у парницама из којих су проистекли.

Драгана Марчетић,
судија Апелационог суда у Београду
Снежана Марјановић,
судија Апелационог суда у Београду

Захтев за доношење допунског решења о трошковима поступка

Уколико је захтев за доношење допунског решења поднет благовремено, а не садржи наводе о томе за које се трошкове накнада тражи, суд није овлашћен да такав захтев одбаци већ о њему мора мериторно да одлучи.

Из образложења:

Првостепени суд, позивајући се на члан 163. став 7. Закона о парничном поступку, оценио је да је предлог туженог за доношење допунског решења о трошковима неблаговремен, с обзиром на то да је решење о повлачењу тужбе од 25. 11. 2022. године пуномоћник туженог примио 2. 12. 2022. године, а да је предлог за доношење решења о трошковима поднет дана 10. 7. 2023. године, односно након рока од осам дана од дана достављања обавештења о повлачењу тужбе.

Међутим, приликом доношења побијане одлуке нису правилно примењене одредбе материјалног права, због чега је ожалбена одлука морала да буде укинута.

Одредбом члана 163. став 7. Закона о парничном поступку прописано је да, у случају из члана 157. тог закона, ако повлачење тужбе или правног лека није извршено на рочишту, као и у другим случајевима када је одлука до-

нета изван рочишта, захтев за накнаду трошкова може да се поднесе у року од осам дана од дана достављања обавештења о повлачењу тужбе, односно достављања одлуке. Наиме, пуномоћник туженог благовремено је поднео од 5. 12. 2022. године предлог за доношење решења о трошковима, с тим што уз поднесак није приложен трошковник, супротно наводима из поднеска. Како је пуномоћник туженог у законом прописаном року поднео захтев за накнаду трошкова поднео од 5. 12. 2022. године, односно у законом прописаном року из члана 163. став 7. Закона о парничном поступку, то не може да се прихвати закључак првостепеног суда да је предлог пуномоћника туженог за накнаду трошкова поступка неблаговремен већ је првостепени суд морао да цени његову основаност.

(Решење Вишег суда у Београду Гж бр. 25881/23 од 21. 12. 2023)

Опредељеност захтева за накнаду трошкова поступка

Захтев за накнаду трошкова поступка на име судских такси довољно је одређен уколико се тражи накнада трошкова судских такси по Таксној тарифи стога што суд износ судске таксе одређује према вредности предмета спора.

Из образложења:

Поднео од 18. 3. 2019. године тужила је тражила да првостепени суд донесе допунско решење о трошковима поступка, с обзиром на то да је суд пропустио да одлучи о трошко-

главна деоба стечајне масе стечајног дужника и утврђен је коначни износ потраживања тужиоца, као стечајног повериоца, у висини од 54.677,02 динара, који му је и исплаћен. Тужена се сагласила с повлачењем тужбе. Тужиоцу је усвојен приговор за заштиту права на суђење у разумном року, па тужилац није имао другог начина да оствари своја права. Стога су ови трошкови били потребни за вођење парнице.

(Решење Вишег суда у Београду Гжрр1 бр 119/23 од 15. 6. 2023)

Потребни трошкови приликом вођења прекршајног поступка

Нису потребни трошкови за вођење парничног поступка по тужби за исплату камате на трошкове досуђене у прекршајном поступку уколико је камата могла да буде тражена у поступку извршења те одлуке.

Из образложења:

Потраживање тужиље на име трошкова прекршајног поступка одређено је Решењем Прекршајног суда у Београду од 27. 11. 2019. године. Тужиља је поднела предлог за извршење 6. 3. 2020. године на основу тог решења и у том поступку, сходно чл. 47а ЗИО, могла је и требало је да тражи исплату законске затезне камате на досуђени износ трошкова прекршајног поступка. У том извршном поступку није тражила остварење свог права,

већ је остварење тог права тражила у овом посебном парничном поступку.

Тужиљи не припада право на трошкове овог поступка јер они, сходно чл. 154. ЗПП и члана 47а ЗИО, нису били потребни. То право тужиља је могла и требало је да оствари у извршном поступку сходно члану 9. ЗПП. Стога је овај суд преиначио одлуку о трошковима поступка и одлучио да свака странка сноси своје трошкове поступка.

(Решење Вишег суда у Београду Гж број 5084/21 од 26. 10. 2023)

Трошак прибављања клаузуле

Прибављање клаузуле на решење суда којим је утврђена повреда права на суђење у разумном року није потребно за вођење поступка јер жалба на то решење није дозвољена.

Из образложења:

У односу на одлуку о трошковима парничног поступка није правилно примењена одредба чл. 154. ЗПП јер трошак тужиље на име прибављања клаузуле на Решење Привредног суда није био потребан, с обзиром на то да, сходно чл. 13. и 17. Закона о заштити права на суђење у разумном року, на решење којим је утврђена повреда права није дозвољена жалба.

(Решење Вишег суда у Београду Гжрр број 1017/23 од 29. 6. 2023)

Уместо закључка

Као што је на почетку овог текста наглашено, трошкови поступка постали су веома важни у парничном поступку и често по износима могу да се мере с главним захтевом у парницама из којих су потекли, а често их и вишеструко премашују. Стога мора да им се приступа крајње пажљиво и одмерено, с пуном свешћу о њиховом значају за парничне странке, поготово физичка лица. Пракса Европског суда за људска права инсистира на правичности приликом њиховог досуђивања, о чему ће убудуће и домаћи судови морати детаљније и дубље да промишљају приликом одлучивања.

Штета од поплава у судској пракси

Анализирана су спорна правна питања одговорности за штету насталу услед поплава уз осврт на релевантне ставове судова и критеријуме који су се у пракси показали као одлучујући за остваривање права на накнаду штете.

Саша Кулић, дипл. правник,
виши саветник у Министарству пољо-
привреде, шумарства и водопривреде
– Републичкој дирекцији за воде

Географски положај Републике Србије условио је климатске услове које утичу на многе аспекте живота људи који у њој живе. Клима Србије може да се опише као умерено-континентална са мање или више израженим локалним карактеристикама. Годишње суме падавина у просеку расту с надморском висином. У нижим пределима годишња висина падавина креће се у интервалу од 540 до 820 mm. Подручја с надморском висином преко 1000 m просечно имају од 700 до 1000 mm падавина, а неки планински врхови на југозападу Србије обилније падавине до 1500 mm. Већи део Србије има континентални режим падавина, с већим количинама у топлијој половини године, изузев југозападних крајева, у којима се највише падавина измери у јесен. Најкишовитији је јуни, када у просеку падне од 12 до 13% од укупне годишње суме падавина. Најмање падавина имају месеци фебруар и октобар (извор: сајт Републичког хидрометеоролошког завода).

Већ и на основу овако кратких информација о клими и количини падавина на територији наше земље може да се наслути да постоје значајне разлике у погледу расположивих количина воде у току године. Када се томе дода и чињеница да је Војводина углавном равничарска област, испресецана великим рекама и каналима, док је Централна Србија углавном брдско-планинска с понеким деловима равнице (Стиг или Мачва, на пример), онда се добија мало изоштренија хидролошка слика Србије: Војводина нема бујичне водотоке, а веће проблеме има с подземним водама, и обрнуто, Централна Срби-

ја има вишу надморску висину и велики број бујичних водотока. Војводини, по правилу, не прете поплаве од површинских вода, осим уколико није било падавина у узводним земљама из којих нам долазе међународне реке, али је зато Централна Србија у кишним периодима веома угрожена површинским водама. Када се томе додају и све осетније последице климатских промена, које се понајвише огледају у томе да се много чешће сусрећемо са екстремним појавама (периодима са изразитом сушом или са обилним падавинама), јасно је да ће у годинама пред нама бити осетнијих проблема с водом у том смислу што ће је у неким периодима бити недовољно, а у неким периодима превише.

Овај увод направљен је са циљем да сваки просечан читалац, а посебно онај којег је привукао наслов овог чланка, најпре стекне увид у то како изгледа, макар и упрошћен, глобалан поглед на проблем с којим се сусрећу и против кога се свака на свој начин боре готово све земље у свету, а то су поплаве. Водни режим је најстарији познати режим на планети, далеко старији чак и од појаве првобитних облика живота, за који наука каже да се појавио управо у води. Од када је света и века, људи су своје насеобине најчешће заснивали у близини водотока како би користили благодет доступности води, али су били принуђени и да трпе штетне последице њене хировите природе. Врло рано почела су и организована супротстављања воденој стихији, која су касније преузеле државе. Тако је и у модерним државама које се труде, сразмерно својим могућностима, пре свега економској моћи, да заштите од поплава животе људи и њихову имовину. Република Србија у том погледу није изузетак.

Поплаве су релативно честа појава, најчешће с пролећа и у јесен, када наступају и последице. У тим периодима, по правилу, ја-

пресуде којима је усвојен тужбени захтев и вратио предмет на поновни поступак. У њима је више пажње посвећено режиму коришћења водног земљишта, значају водних аката, као и бољем разумевању

природе водног режима, улоге субјеката у систему одбране од поплава и њихових права и обавеза. Остаје да се види да ли су те пресуде знак да је у најави заокрет у судској пракси.

Допринос оштећеног настанку штетног догађаја

Допринос оштећеног настанку штетног догађаја представља једно од најсложенијих питања одштетног права јер се налази на пресеку начела пуне накнаде штете, начела правичности и начела индивидуалне одговорности за сопствено понашање.

Кристина Радовић,
судијски помоћник у Вишем суду у
Крагујевцу

У савременој теорији грађанског права полази се од става да лице које је претрпело штету не може увек да захтева пуну накнаду уколико је својим радњама или пропуштањем допринело настанку штетног догађаја или повећању његових последица. Циљ тог института је да успостави правичну равнотежу између одговорности штетника и понашања оштећеног, спречавајући да терет накнаде буде у целости пребачен на штетника у ситуацијама када је и сам оштећени својим поступцима учествовао у стварању штетних последица.

У домаћем праву институт доприноса оштећеног уређен је одредбама Закона о облигационим односима, у чијем је члану 192. став 1. прописано да оштећеник који је допринео да штета настане или да буде већа него што би иначе била има право само на сразмерно умањену накнаду. Наведено правило примењује се како када је реч о накнади материјалне штете, при чему управо у области нематеријалне штете настају најзначајније теоријске и практичне дилеме.

У складу са одредбом члана 192. став 1. Закона о облигационим односима оштећени је дужан предузети радње са циљем да смањи штету, а пропуст оштећеног да смањи штету сматра се доприносом оштећеног, јер би у супротном штета коју трпи била мања

(Из Решења Апелационог суда у Београду Гж 1560/25 од 2. 4. 2025)

Нематеријална штета подразумева претрпљене физичке болове, душевне болове због умањења животне активности, наружености, повреде угледа, части, слободе, права личности, смрти блиског лица и страха, а њена природа је таква да не дозвољава прецизно математичко одређивање висине накнаде. Због тога процена доприноса оштећеног нематеријалној штети захтева нарочиту пажњу како не би дошло до неоправданог умањења сатисфакционе функције накнаде.

Теорија традиционално разликује допринос оштећеног настанку самог штетног догађаја од доприноса повећању штетних последица. Први облик постоји када је понашање оштећеног један од узрока који су довели до штетног догађаја, док други постоји када је штета већ настала, али је својим понашањем оштећени допринео њеном проширењу или интензивирању. У оба случаја суд мора

последних, па се допринос радника тумачи рестриктивно.

У медицинским споровима допринос пацијента може да постоји уколико није поштовао терапију или лекарске препоруке, али само ако је такво понашање било у узрочној вези с погоршањем здравственог стања.

Савремена теорија одштетног права све више наглашава да институт доприноса оштећеног не сме да служи као механизам за смањење одговорности штетника већ као средство правичне расподеле последица штетног догађаја. У том смислу судови морају да воде рачуна о заштитној функцији накнаде нематеријалне штете, чија сврха није само обештећење већ и пружање моралне сатисфакције због претрпљене повреде личних добара. Због тога се у пракси инсистира на индивидуализацији сваког случаја и пажљивом вредновању свих релевантних околности. Може да се закључи да институт

доприноса оштећеног представља важан корективни механизам одштетног права који омогућава правичну расподелу одговорности између учесника штетног догађаја, али његова примена у питањима накнаде нематеријалне штете захтева нарочиту обазривост.

Судска пракса показује тенденцију да се допринос оштећеног прихвата када је јасно доказан и када постоји непосредна узрочна веза између његовог понашања и настале штете, при чему се истовремено води рачуна о томе да умањење накнаде не угрози сатисфакциону функцију новчаног обештећења. Управо баланс између начела пуне накнаде штете и начела личне одговорности представља централни теоријски и практични изазов при примени наведеног института, због чега допринос оштећеног и даље остаје једно од најактуелнијих питања савременог грађанског и одштетног права.

Усвојење као облик заштите детета без родитељског старања

Усвојење представља правни пут за заснивање сродничког односа између детета и лица која га усвајају. Овај текст започиње појмом и историјатом усвојења, а затим су наведени услови за заснивање и дејства и престанак усвојења, уз појашњење програма припреме, евиденције и потребне документације, али и начина рада органа старатељства у поступку утврђивања опште подобности за усвојење.

Др Душан Рајаковић,

спец. менаџмента здравствених установа

Појам

Родитељски однос не мора увек да се заснива само на биолошкој вези већ може да настане и на основу правног акта – акта о усвојењу. На тај начин правним путем заснива се сроднички однос између детета и лица

која га усвајају. Са становишта интереса лица која не могу природним путем да задовоље своју жељу за дететом и остваре право на родитељство, усвојење се јавља као друштвено користан и хуман институт, који омогућава да се на основу слободне воље стекне потомство и образује породица. Битно је напоменути да задовољење права и интереса усвојилаца није у супротности са интересом усвојеника, већ да су та два интереса комплементарна.

Усвојење је акт воље одређених лица којим се стварају односи слични или идентични са односима који настају природним путем. Ку-

ског и породичног старања и сходно томе утврди породичноправни статус детета, примени меру старатељске заштите и обезбеди сагласност за усвојење детета. Осим тога, он врши процену индивидуалних карактеристика и потреба детета и адекватности актуелно примењених мера заштите. Индивидуалне карактеристике и потребе детета утврђују се кроз стручну процену стручњака органа старатељства (психолог, педагог, социјални радник, правник) и лекара, која обухвата физички развој и здравствено стање детета, као и специфичан начин задовољавања његових потреба везаних за физички развој и здравље, укупне развојне потенцијале, снаге и ризике детета, претходна искуства у одрастању детета и њихов утицај на његов развој, васпитање и образовање детета, његова интересовања, постигнућа, али и пропусте које треба компензовати. На основу процене индивидуалних карактеристика и потреба детета, тим стручњака органа старатељства доноси закључак о укупним снагама и потенцијалима детета, ризицима и специфичном начину задовољавања потреба.

Орган старатељства дужан је да у поступку утврђивања опште подобности будућих усвојитеља обезбеди прибављање свих потребних јавних исправа за будуће усвојитеље, као и да правник органа старатељства изврши анализу јавних исправа и да се у свом налазу и стручном мишљењу изјасни о испуњености законских услова за утврђивање опште подобности за усвојење на основу јавних исправа, и да правник узме изјаву на записник од будућих усвојитеља на околност давања њихове сагласности за прибављање јавних исправа и за коришћење њихових личних података садржаних у списима предмета и бази података у Јединственом личном регистру усвојења у поступку заснивања усвојења, у складу са Законом о заштити података о личности, али и да стручњаци органа старатељства изврше процену личних својстава и мотивације за усвојење будућих усвојитеља у одговарајућем поступку непосредног рада с њима и кроз обавезну реализацију програма припреме за усвојење.

С обзиром на то да од момента утврђивања опште подобности будућих усвојитеља до заснивања усвојења, због протока времена, може да дође до промене одлучних чињеница које се наведеним исправама доказују, орган старатељства ће, након избора усвојитеља за дете, а пре доношења одлуке о упућивању детета на узајамно прилагођавање у изабрану усвојитељску породицу, преко органа старатељства који је утврдио општу подобност будућих усвојитеља, поново прибавити те исправе, уколико је од њиховог издавања протекло више од шест месеци.

Закључак

На основу свега наведеног може да се закључи да усвојење представља најцеловитији облик заштите детета без родитељског старања. Принцип по ком се реализује јесте да се „бира породица за дете, а не дете за породицу”, што некада зна да буде супротно очекивањима усвојитеља. Тај облик заштите подразумева да дете наставља да живи у усвојитељској породици у којој усвојитељи преузимају комплетну родитељску улогу и обављају сва права и дужности из садржине родитељског права. Процедура да неко постане усвојитељ је врло сложена, а подразумева поступак припреме и процене кандидата за усвојење за обављање усвојитељске улоге (разговори у центру за социјални рад, кућне посете, програм припреме и обуке и сл.). Тај задатак је изузетно комплексан и деликатан и из тог разлога је важно да усвојитељи разумеју због чега некада сама процедура дуго траје, чак и више месеци. Такође је важно разумети и због чега се подноси изузетно обимна документација и шта се све процењује и због чега, јер одлука да се неком повери дете и заснује усвојење представља нешто што је дугорочно. Стога је неопходно да на првом месту социјални радници предузму све потребне радње и процене како би се обезбедила најбоља породица за дете у том тренутку.

Правни основи за застаревање потраживања и отпис зарада запосленима

У контексту радних односа застаревање потраживања и отпис зарада отварају низ правних питања која захтевају прецизно тумачење важећих прописа и пажљиво поступање у пракси, што је детаљно размотрено у наставку.

Жељко Албанезе

Увод

Према одредбама Закона о раду („Сл. гласник РС” бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – Одлука УС и 113/2017), запослени има право на одговарајућу зараду, која се утврђује у складу са законом, општим актом и уговором о раду. Истовремено, према члану 110. истог закона, зарада се исплаћује у роковима утврђеним општим актом и уговором о раду **најмање једанпут месечно, а најкасније до краја текућег месеца за претходни месец.**

Наведене одредбе о обавезаности послодаваца да исплаћују зараде запосленима исте су и у реалном и у јавном сектору. На исту материју која се тиче потраживања запослених на име зараде односе се и одредбе Закона о облигационим односима („Сл. лист СФРЈ” бр. 29/78, 39/85, 57/89 и „Сл. лист СРЈ” бр. 31/93 – даље: ЗОО) у делу који регулише „застарелост”.

Уз то, потребно је истаћи став Уставног суда РС да је законом могло да се пропише да се новчана потраживања из радног односа сматрају оброчним давањима и да застаревају у року од три године од дана настанка обавезе. Наиме, Уставни суд оценио је да је законодавац био овлашћен да утврди да се сва новчана потраживања из радног односа сматрају оброчним давањима и да застаревају у року од три године од дана настанка обавезе (Решење Уставног суда Републике Србије У-бр. 301/04 од 25. 11. 2004).

Рок застарелости потраживања за зараде

И поред јасне законске одредбе о обавези послодаваца у погледу висине, а посебно рока за исплату зарада, у одређеним случајевима долази до кашњења при исплатама, која често буду и вишегодишња. У тим случајевима поставља се јасно питање **да ли и у ком року може да застари потраживање на зараду запосленог.**

Одговор на наведено питање даје члан 196. Закона о раду, којим су регулисани рокови застарелости потраживања из радног односа. Према тим одредбама, **сва новчана потраживања из радног односа застаревају у року од три године од дана настанка обавезе.** То је једина директна и битна одредба о застарелости потраживања на зараду, коју морају да имају у виду како запослени тако и послодавци јер ње морају да се придржавају и судски органи када пресуђују по тужбама запослених. Наиме, несумњиво је да се приликом исплате зарада ради о правном односу заснованом на уговору о раду – исплати неисплаћених зарада за обављени рад код послодавца. Имајући у виду правну природу таквог потраживања, односно чињеницу да се ради о потраживању из радног односа, долази се до правила из члана 196. Закона о раду, по ком рок застарелости таквог потраживања износи три године од дана настанка обавезе, односно зарада запослених има сукцесивни карактер, тако да се потраживање обнавља у одређеним временским размацима, па зато и припада потраживањима повремених давања која застаревају за три године од доспелости сваког појединог давања.

На пример:

1. Новчана потраживања из радног односа застаревају у року од три године од дана настанка обавезе (Одлука Уставног суда Србије Уж. 7717/15 од 28. 6. 2018).

нема никаквог утицаја на ток застарелости који континуирано тече од првог дана рока према дужнику из облигационог односа. Дакле, закључење уговора о приступању дугу нема дејство на рок застарелости (Решење Привредног апелационог суда Пж. 775/15 од 26. 8. 2015).

2) Делимична отплата дуга има правне ефекте признања дуга којим се прекида застарелост за дуг из конкретног правног посла у односу на који је дужник обавезе извршио делимично плаћање. Та делимична отплата дуга има за последицу да рок застарелости, у смислу одредбе члана 392. став 1. ЗОО, почиње изнова да тече за неплаћени део дуга (Пресуда Привредног суда у Пожаревцу П.128/18 од 10. 5. 2018, потврђена Пресудом Привредног апелационог суда у Београду Пж. 3923/18 од 9. 9. 2020).

3) Признање дуга, да би производило прекид застаревања, мора да представља недвосмислену, јасно одређену и безусловну изјаву, или понашање дужника из ког са сигурношћу може да се утврди његова воља за исплатом дугованог износа. Такође, чланом 387. ЗОО прописано је да се застаревање прекида када дужник призна дуг, при чему признање дуга може да се учини не само изјавом повериоца него и на посредан начин, као што су давање отплате, плаћање камате и давање обезбеђења. Признање дуга, да би производило дејство, мора да представља недвосмислену, јасно одређену и безусловну изјаву, или понашање дужника из ког са сигурношћу може да се утврди његова воља за исплатом дугованог износа. Изјава о признању мора да буде одређена или одредива, с тим што се захтев за одређеношћу манифестује кроз кумулативну одређеност или одредивост повериоца, дужника, основа и висине потраживања (Пресуда Апелационог суда у Београду Гж. 1740/18 од 21. 3. 2018).

Забрана промене рока застарелости

Према члановима 364. и 365. ЗОО:

■ правним послом не може да се одреди дуже или краће време застарелости од оног времена које је одређено законом;

■ правним послом не може да се одреди да застарелост неће да тече за неко време;

■ дужник не може да се одрекне застарелости пре него што протекне време одређено за застарелост.

Конкретна примена наведених законских одредби значи да послодавац и запослени, у случају престанка радног односа, не могу да одложе испуњење обавезе исплате зараде споразумом до исплате зараде осталим запосленима за исти период, јер је рок за испуњење те обавезе одређен законом и не може да се мења на штету запосленог. То се конкретно односи на примену члана 186. Закона о раду, којим је послодавац обавезан да запосленом у случају престанка радног односа исплати све неисплаћене зараде, накнаде зарада и друга примања која је запослени остварио до дана престанка радног односа у складу са општим актом и уговором о раду. Исплату обавезе из става 1. тог члана послодавац је дужан да спроведе најкасније у року од 30 дана од дана престанка радног односа. Дата законска одредба је императивног карактера, а рок испуњења обавезе послодавца да исплати неисплаћене зараде у случају престанка радног односа не може да буде предмет споразумевања између послодавца и запосленог. Право на исплату неисплаћене зараде до дана престанка радног односа укључује право запосленог да потражује неисплаћену зараду од послодавца, при чему запослени не може да се одрекне ни тог свог овлашћења. Рок који је предвиђен чланом 186. Закона о раду не може да се мења на штету запосленог јер неповољнији рок не може да буде предмет уговора и споразума, што само по себи произлази из наведене законске одредбе. У таквом случају не може да се прихвати став да споразум послодавца и запосленог представља слободну вољу и да је због тога могуће одложити испуњење обавезе исплате зараде у случају престанка радног односа, јер је рок за испуњење те обавезе одређен законом, зато што је смисао и циљ одредбе члана 186. Закона о раду у томе да запослени своја права по основу рада и њихову заштиту остварује сагласно закону (Одлука Уставног суд Србије, Уж. 842/15 од 23. 3. 2017).

Улазак и боравак странаца у Србији

У овом чланку представљени су карактеристични моменти уласка и боравка странаца у Републици Србији.

Жељко Албанезе

Увод

Законом о странцима („Сл. гласник РС” бр. 24/2018, 31/2019 и 62/2023 – даље: Закона) уређују се услови за улазак, кретање и боравак странаца, као и надлежност и послови органа државне управе Републике Србије у вези са тим. Подсећамо на то да је, у смислу Закона, **странац** свако лице које нема држављанство Републике Србије (даље: Република).

1. Основне напомене о условима за улазак странаца у Републику

1.1. Општи услови за улазак странца у Србију

Када странац улази у Републику, корисно је да познаје правила која се тичу свих посетилаца, без обзира на то да ли долази са визом или без визе. У том смислу општи услови за улазак су:

- 1)** важећа путна исправа, односно важећа лична карта, када је то предвиђено билатералним споразумом или Одлуком Владе Републике;
- 2)** важећа виза у путној исправи, ако је виза за Републику потребна за држављане државе чију путну исправу поседују;
- 3)** доказ о поседовању финансијских средстава за боравак у Републици, при чему се довољним средствима сматра износ од 50 евра по сваком дану боравка, а доказ је готовина у наведеном износу или извод из банковног рачуна;
- 4)** потврда о вакцинисању, односно потврда да није оболео од заразне болести, а долази с подручја захваћених епидемијом заразних

болести, која се одређују према подацима Министарства здравља;

5) за улазак малолетних лица – страних држављана у Републику Србију није потребна сагласност родитеља, али за прелазак државне границе малолетно лице, држављанин Републике, до навршене 16. године живота, када путује само или у пратњи другог лица које му није родитељ или законски заступник, мора да поседује оверену сагласност оба родитеља, ако заједнички врше родитељско право, или законског заступника;

6) препоручује се поседовање полисе здравственог осигурања за период боравка у Републици на износ медицинских трошкова који не може да буде мањи од 20.000 евра.

У складу са одредбама Закона о странцима улазак у Републику биће одбијен странцу:

- 1)** ако не поседује важећу путну исправу са уредно прибављеном визом Републике, односно важећу личну карту када је то предвиђено билатералним споразумом или Одлуком Владе Републике;
- 2)** ако нема довољно финансијских средстава за издржавање током боравка у Републици, повратак у земљу порекла или транзит ка трећој земљи, при чему се довољним средствима сматра износ од 50 евра по дану боравка, а доказ је готовина у наведеном износу или извод из банковног рачуна;
- 3)** уколико се налази у транзиту, а не испуњава услове за улазак у трећу државу;
- 4)** ако је на снази заштитна мера удаљења или мера безбедности протеривања или му је отказан боравак, односно друга мера призната у унутрашњем или међународном праву која укључује забрану преласка државне границе – за време док та мера, односно отказ боравка трају;
- 5)** уколико не поседује потврду о вакцинисању или други доказ да није оболео, а долази с подручја захваћених епидемијом заразних болести, која се одређују према подацима Министарства здравља;

ских или националних обичаја носи капу или мараму као саставни део ношње, односно одеће, може да буде фотографисан с капом или марамом.

У поступку издавања личне карте за странца плаћа се прописана такса, у складу са законом. Лична карта за странца издаје се са роком важења од пет година, док се малолетном странцу лична карта за странца издаје с роком важења од две године.

3.4.2. Пријављивање пребивалишта странца којем је одобрено стално настањивање у Републици

Сагласно члану 110. став 5. Закона, странац којем је одобрено стално настањивање у Републици има пријављено пребивалиште. У смислу Закона **пребивалиште** је место у ком се стално настањени странац настанио с намером да у њему стално живи, односно место у ком се налази центар његових животних активности, професионалних, економских, социјалних и других веза које доказују његову трајну повезаност с местом у ком се настанио.

У складу са Законом о пребивалишту и боравишту грађана („Сл. гласник РС” бр. 87/2011), који се примењује и на странце, пријава пребивалишта подноси се лично на прописаном обрасцу (*који се искључиво добија код службеника на шалтиеру*), или електронским путем, при чему је за пријаву неопходно следеће:

- **важећи лични документ странца;**
- **исправе којима се доказују подаци** из пријаве (доказ о правном основу коришћења стамбене јединице на адреси на коју се пријављује, тј. уговор о купопродаји стана, уговор о поклону стана, правоснажно оставинско решење, уговор о коришћењу стана, власнички лист, решење о кућном броју итд.);
- **лична карта власника непокретности**, односно писана изјава власника непокретности са адресе на којој се врши пријављивање;
- **уплатница генерисана на порталу е-Управе.**

Сагласно Правилнику о изгледу обрасца пријаве боравишта и начину пријављивања боравишта странца, адресе становања, промене адресе становања, пријаве и одјаве пребивалишта странца („Сл. гласник РС” бр. 84/2018):

- **пребивалиште** стално настањеног странца сматра се пријављеним на дан одобрења сталног настањивања у Републици;
- **пријава** промене пребивалишта врши се обрасцу 3, који је одштампан уз тај правилник и чини његов саставни део;
- **промена** пребивалишта странца врши се код надлежног органа на чијој територији је ново пребивалиште странца, уз оверену писану сагласност власника стана или лица које овласти;
- **сматра се да је одјава** пребивалишта извршена на дан пријаве пребивалишта на новој адреси.

Поменути правилник садржи више детаља о изгледу обрасца пријаве боравишта странца и начин пријаве боравишта, адресе становања, промене адресе становања и пријаве и одјаве пребивалишта странца.

Важно је нагласити и да је странац са сталним настањивањем у Републици изједначен са држављанима Републике јер му је за заснивање радног односа, на пример, потребан уговор о раду с послодавцем, као и за домаћег држављанина, а није му потребна јединствена дозвола за рад и боравак у Републици. Такву погодност, осим странаца који дугорочније заснивају радни однос с домаћим послодавцима, могу да користе и странци којима је одобрено samozapoшљавање у Републици. **Самозапошљавање странаца** остварује се њиховим радним ангажовањем у привредним субјектима или другим облицима делатности у којима ће бити једини или контролни члан. Добијањем одобрења сталног настањивања у Републици ти странци имаће дугорочне могућности за оснивање, рад и пословање у својим привредним друштвима или предузетничким радњама, а неће морати посебно да обезбеђују јединствену дозволу за рад и боравак у Републици.

Преображај радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време у судској пракси

У наставку су изложени карактеристични примери из новије судске праксе који ближе показују када долази, а када не долази до преображаја радног односа.

Редакција

Према члану 37. став 6. Закона о раду („Сл. гласник РС” бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – одлука УС, 113/2017, 95/2018 – аутентично тумачење и 109/2025 – др. закон), ако је уговор о раду на одређено време закључен супротно одредбама тог закона или ако запослени остане да ради код послодавца најмање пет радних дана по истеку времена за које је уговор закључен, сматра се да је радни однос заснован на неодређено време.

Преображај радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време може да настане по основу правне фикције или по основу правне промене. Правна фикција делује у случају када је радни однос на одређено време заснован ван законом дозвољених случајева. Како се изузеци од правила о заснивању радног односа на неодређено време тумаче рестриктивно, у свим ситуацијама у којима нису испуњени услови за рад на одређено време примењује се опште правило о радном односу на неодређено време. Дејство дате правне фикције наступа по самом закону, па се сматра да је радни однос на неодређено време постојао од дана ступања запосленог на рад по уговору о раду закљученом на одређено време. Ако послодавац оспори такву правну последицу, суд је утврђује декларативном пресудом.

Правна промена настаје када запослени настави да ради најмање пет радних дана након истека времена на које је уговор о раду закључен. У том случају радни однос на не-

одређено време не постоји од самог ступања запосленог на рад већ настаје накнадно, истеком петог радног дана непрекидног наставка рада по истеку уговора. И тај преображај наступа по самом закону, па у случају спора суд пресудом само утврђује већ насталу правну последицу. Када је прекорачен законом прописани праг од пет радних дана, радни однос на одређено време преображава се у радни однос на неодређено време управо истеком петог радног дана настављеног рада. У тај праг урачунавају се искључиво радни дани, док се нерадни дани не узимају у обзир. То значи да се у рок не рачунају дани недељног одмора, годишњег одмора, плаћеног одсуства, период удаљења с рада, привремене спречености за рад, празници и други дани у којима запослени није радио.

Критеријуми за оцену послова за које је могуће закључити уговор о раду на одређено време

У Пресуди Врховног касационог суда Рев2. 3709/22 од 2. 3. 2023. године суд је ценио да ли су послови које је запослена обављала могли да буду основ за закључење уговора о раду на одређено време, односно да ли су постојали објективни разлози из члана 37. став 1. Закона о раду који искључују закључак да је уговор закључен супротно закону и да су наступили услови за преображај радног односа:

„Уговор на одређено време може се закључити за заснивање радног односа чије је трајање унапред одређено објективним разлозима, оправданих роком или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја, што су објективни кри-

Из Пресуде Врховног касационог суда Рев2. 2349/22 од 26. 10. 2022. године:

„Пошто тужилац ниједан дан није радио у Србији већ је све време по основу уговора о раду на одређено време радио само у иностранству, нису испуњени услови за преображај радног односа заснованог на одређено време у радни однос на неодређено време.

Из образложења:

Одредбом члана 37. Закона о раду прописано је, између осталог, да уговор о раду може да се закључи на одређено време за заснивање радног односа чије је трајање унапред одређено објективним разлозима који су оправдани роком или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја, за време трајања тих потреба (став 1), а послодавац може да закључи један или више уговора о раду из става 1. тог члана Закона, на основу којих се радни однос са истим запосленим заснива за период који с прекидима или без прекида не може да буде краћи од 24 месеца (став 2), при чему се прекид краћи од 30 дана не сматра прекидом периода из става 2. истог члана (став 3), а ако је уговор о раду на одређено време закључен супротно одредбама наведеног закона или ако запослени остане да ради код послодавца најмање пет радних дана по истеку времена за које је уговор закључен, сматра се да је радни однос заснован на неодређено време (став 6). На основу одредбе члана 79. став 1. истог закона запосленом мирују права и обавезе које се стичу на раду и по основу рада, осим права и обавеза за које је законом, општим актом, односно уговором о раду друкчије одређено, ако одсуствује с рада због упућивања на рад у иностранству од стране послодавца или у оквиру међународно-техничке или просветно-културне сарадње у дипломатским, конзуларним и другим представништвима.

Закон о условима за упућивање запослених на привремени рад у иностранство и њиховој заштити уређује права запослених који се упућују на привремени рад у иностранство, услове и обавезе послодавца у вези са упућивањем запослених на привремени рад

у иностранство, сарадњу органа и организација које обављају послове државне управе у вези са заштитом права запослених на привременом раду у иностранству и надзор над применом тог закона, тако што у одредби члана 8. став 1. прописује да послодавац на привремени рад у иностранство може да упути само запослене на неодређено време. Изузетно из става 1. истог члана, послодавац може да упути на привремени рад у иностранство запосленог на одређено време у складу са законом којим се уређује рад, с тим што се време provedено на привременом раду у иностранству не рачуна у законско ограничење трајања радног односа на одређено време, на основу става 2. те одредбе Закона.

У конкретном случају тужени је тужиоца упутио на привремени рад у иностранство користећи изузетак прописан одредбом члана 8. став 2. Закона о условима за упућивање запослених на привремени рад у иностранство и њиховој заштити, што значи да се време које је тужилац провео на привременом раду у иностранству не рачуна у законско ограничење трајања радног односа на одређено време. Пошто тужилац ниједан дан није радио у Србији већ је све време радио само у иностранству, нису испуњени услови за преображај радног односа заснованог на одређено време у радни однос на неодређено време на основу одредбе члана 37. став 6. Закона о раду, како је правилно закључио другостепени суд, па тужилац наводима ревизије неосновано побија правилност примене материјалног права.

Наводима ревизије тужиоца о томе да тужени није поштовао законску процедуру при закључењу анекса уговора о раду бр. .../16 од 10. 2. 2016. године, бр. .../17 од 1. 9. 2017. године и бр. .../18 од 1. 9. 2018. године не доводи се у сумњу правилност побијаног дела другостепене пресуде у погледу утврђене чињенице да је тужилац све време трајања радног односа код туженог радио у иностранству, а то време се не рачуна у законско ограничење трајања радног односа на одређено време јер су му у том периоду мировала права и обавезе које се стичу на раду и по основу рада, на основу одредбе члана 79. став 1. Закона о раду.”

Кривично дело полно узнемиравање

Десет година примене кривичног дела полно узнемиравање у нашем законодавству намеће потребу да се сагледају разлози његовог увођења, домети досадашње судске праксе и отворена питања која се јављају у његовој примени.

Никола Пантелић,

јавни тужилац у Вишем јавном тужилаштву

Кривично дело полно узнемиравање уведено је у кривично законодавство Србије изменама Кривичног законика из 2016. године. Његово прописивање повезано је са обавезама које произлазе из Конвенције Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици (Истанбулска конвенција), чијим је чланом 40. предвиђена потреба санкционисања различитих облика сексуалног узнемиравања.

Према законској дефиницији, **полно узнемиравање обухвата вербално, невербално или физичко понашање које има за циљ или представља повреду достојанства лица у сфери полног живота, које код оштећеног изазива страх или ствара непријатељско, понижавајуће или увредљиво окружење.** Из такве формулације произлази да законодавац није ограничио радњу извршења на одређени облик понашања већ је обухватио различите начине испољавања радњи сексуалне природе.

Биће наведеног кривичног дела садржи више елемената који морају да постоје истовремено. Поред самог понашања сексуалне конотације, потребно је да оно буде усмерено на достојанство другог лица у сфери полног живота. Закон предвиђа и посебан услов који се односи на последицу јер је неопходно да такво понашање изазове страх код оштећеног или да доведе до стварања непријатељског, понижавајућег или увредљивог окружења. Истовремено, дело постоји и када је повреда достојанства била циљ учиниоца.

Значај за тумачење законских обележја кривичног дела полно узнемиравање има и новија пракса Врховног суда. У пресуди Кзз 707/25 од 4. јуна 2025. године суд је заузео став да **није неопходно да у чињеничном опису дела буду дословно поновљени сви елементи законске дефиниције из члана 182а став 3. КЗ.** Довољно је да из описа радњи окривљеног произлазе сва битна обележја кривичног дела. У конкретном случају окривљени је, према утврђеном чињеничном стању, за време школског одмора позвао двојицу малолетника иза школске зграде, скинуо панталоне и доњи веш и упутио им речи сексуалне садржине. Оштећени су након тога осетили страх и удаљили се с лица места. Врховни суд је оценио да такво понашање представља повреду достојанства малолетних лица у сфери полног живота и да је, имајући у виду њихов узраст, објективно подобно да изазове страх, што се у конкретном случају и догодило.

Дакле, посебно је значајан став суда да се **постојање кривичног дела не цени искључиво према употреби законске терминологије у изреци пресуде већ према садржини описаног понашања и његовим последицама.** На тај начин потврђено је да су за постојање кривичног дела одлучујући фактички елементи радње и њено дејство на оштећеног, а не формално преузимање законске дефиниције у чињенични опис дела.

Слично становиште Врховни касациони суд заузео је и у пресуди Кзз 849/22 од 29. септембра 2022. године. И у том случају суд је оценио да за постојање кривичног дела није одлучујуће дословно навођење свих елемената законске дефиниције у изреци пресуде већ да из чињеничног описа јасно произлазе обележја дела и законом предвиђена последи-

О наведеном питању изјаснили су се Основни суд у Ужицу и Виши суд у Ужицу у предмету који се односио на гинеколошке прегледе обављене у приватној ординацији. Тужилаштво је сматрало да радње окривљеног представљају недозвољене полне радње, извршене злоупотребом положаја. Судови, међутим, нису прихватили такву квалификацију. У образложењу је наглашено да за постојање злоупотребе положаја није довољно само постојање одређеног професионалног односа између учиниоца и оштећеног већ је неопходно утврдити озбиљнији степен зависности, подређености или притиска који би суштински утицао на слободу одлучивања пасивног субјекта. Према становишту суда, чињенице да су оштећене самостално изабрале лекара,

добровољно приступиле прегледима и саме их финансирале нису омогућавале закључак да је њихов пристанак био изнуђен злоупотребом положаја. Због тога нису били испуњени елементи кривичног дела недозвољене полне радње. Ипак, суд је оценио да су радње окривљеног представљале повреду достојанства оштећених у сфери полног живота, због чега је његово понашање квалификовано као полно узнемиравање из члана 182а КЗ. Дакле, кривично дело полно узнемиравање у пракси може да се јави као блажа инкриминација у случајевима када сексуално обојено понашање не достиже степен неопходан за постојање кривичних дела против полне слободе, али ипак представља недопустиво задирање у достојанство лица у сфери полног живота.

Иновација за бржи рад и бољи учинак – ПРО-АИ правни сарадник

- Било да вам пред само рочиште недостају кључне одредбе закона, да су вам хитно потребни примери из судске праксе или се у раду суочавате с неким озбиљним правним питањем, дилема је увек иста – није вам потребан само пропис него потпун и поткрепљен одговор! ИНГ-ПРО је за све професионалце који трагају за поузданим ослоном у раду креирао идеално софтверско решење – правног сарадника ПРО-АИ.

ПРОБЛЕМ 	РЕШЕЊЕ 	БЕНЕФИТ
Предмети се гомилају, захтеви су све сложенији, питања тежа, а прописи се стално мењају	ПРО-АИ одмах даје прави одговор	Више захтева брже и адекватније је обрађено, одговори су поткрепљени наводима из различитих аката, штеди се време за рад

- Реч је о интелигентном помоћнику који разуме ваше питање, не само кључне речи, и одговара комбинацијом великог језичког модела и обимне базе **Прописи.нет** различитих прописа, правних мишљења, судске праксе и знања стеченог из редакцијских извора, при чему је уз сваки одговор кориснику омогућен директан приступ релевантним изворима. На тај начин правни сарадник ПРО-АИ пружа вам што је могуће више поуздане одговоре и омогућава вам да време потребно за истраживање и правну анализу значајно скратите.
- Уместо непотпуних одговора и лутања нудимо вам решења утемељена у нашој богатој збирци прописа, судске праксе и правних мишљења!
- ПРО-АИ правни сарадник** намењен је искључиво професионалним корисницима – свим правосудним професијама, правницима у јавном и приватном сектору, као и рачуновођама који се баве пореским правом. Имајте на уму да одговори које генерише представљају општа правна објашњења, па их не треба сматрати формалним правним мишљењем, саветом адвоката или званичним тумачењем прописа од стране државног органа или суда, него увек треба да их стручно и критички процените.
- За вас смо пронашли најкраћи пут од дилеме до решења – не морате сами да листате и нагађате.
- Дозволите нам да вас уверимо колико посао може да буде занимљивији, а прецизнији, бржи и лакши!

Како су у прекршајном поступку заштићене жртве насиља у породици

У овом чланку приказана је ситуација када се, ради заштите жртве насиља у породици, учиниоцу насиља изрекну хитне мере, па потом дође до кршења тих мера, при чему је посебна пажња посвећена питању која су зајемчена људска права жртве у таквој ситуацији, као и која су права и дужности прекршајног суда према жртви у поступку који се води поводом кршења изречених хитних мера.

Владимир Живанкић,
судија у Прекршајном суду у
Кикинди

Република Србија приступила је преговорима о прикључењу Европској унији, што подразумева и усклађивање с тековинама и стандардима Европске уније, и то кроз поглавље 23 „Правосуђе и основна права“, које обухвата и заштиту људских права. Пекиншка декларација и Платформа за деловање из 1995. године представља међународни документ за унапређење женских права којим је потврђено да су женска права и права девојчица неодвојиви и недељиви део свих људских права и основних слобода. Према Истанбулској конвенцији (која је прихваћена у Републици Србији Законом о потврђивању Конвенције Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици), „насиље у породици“ је и дело психичког насиља, док је само „насиље“ кршење људског права које доводи или може да доведе до психичке патње за жену.

Једно од људских права жене је и оно из члана 25. Устава Републике Србије – да је психички интегритет неповредив. То даље значи да, уколико дође до психичке патње жене, постоји повреда њеног људског права. Таква ситуација може да настане када нека особа прекрши изречене и/или продужене хитне мере из члана 17. Закона о спречавању насиља у породици, које треба да омогуће хитну заштиту жртве насиља од непосредне опасности од насиља у породици.

Уговорне стране потписнице Истанбулске конвенције обавезале су се да предузму и друге мере (не само законодавне), да обезбеде жртвама одговарајуће правне лекове против починилаца (члан 29.1), да омогуће жртвама право на потраживање накнаде од починилаца за било које кривично дело утврђено на основу те конвенције (члан 30.1), али и могућност владиним и невладиним организацијама и саветницима, односно саветницима у области насиља у породици да помогну и дају подршку жртвама, на њихов захтев, током истраге и судског поступка у вези с кривичним делима утврђеним на основу конвенције (члан 55).

Иако се прекршајно дело разликује од кривичног, сматрамо да су правни стандарди из поменутих конвенција и декларација применљиви и у прекршајном поступку јер, према „Енгел правилима“ (пресуда Европског суда за људска права *Case of Engel and others v. The Netherlands* од 8. 6. 1976. године), у конкретном случају, који је овде размотрен, захтев за покретање прекршајног поступка за прекршај из члана 36. став 1. Закона о спречавању насиља у породици јесте „кривична оптужба“. Дакле, у продужетку је анализиран случај када су ради заштите женске особе (која тада има својство жртве насиља у породици) другој особи (учиниоцу) изречене хитне мере, а дође до кршења тих мера, односно питања која су то зајемчена људска права жртве и која су права и дужности прекршајног суда према тој жртви.

У **хитне мере** из поменутог члана 17. Закона о спречавању насиља у породици убрајају се мера привременог удаљења учиниоца из стана и мера привремене забране учиниоцу да контактира са жртвом насиља и прилази јој.

подршку и заштиту жртава кривичних дела и о замени Оквирне одлуке Савета 2001/220/ПВ („Право на избегавање контакта између жртве и починиоца”): „Државе чланице успостављају потребне претпоставке за омогућавање избегавања контакта између жртава те, према потреби, чланова њихових породица и починиоца у просторијама у којима се води кривични поступак, осим ако кривични поступак захтева такав контакт”;

■ члана 99. Закона о прекршајима: „На прекршајни поступак сходно се примењују одредбе Законика о кривичном поступку, ако овим или другим законом није друкчије одређено”;

■ чланова 104, 108, 109, 357, 371, 404, 447. и 449. Законика о кривичном поступку, којима је уређено испитивање посебно осетљивог сведока употребом техничких средстава за пренос слике и звука, али и начин учешћа оптуженог у тако вођеном поступку;

■ када је у питању малолетна оштећена, чланом 152. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица одређено је да суд, уколико оцени да је то потребно, наређује саслушање малолетног лица употребом техничких средстава за пренос слике и звука.

Пре окончања поступка прекршајни суд дужан је да оштећеној омогући право на завршну реч сагласно члану 412. Законика о кривичном поступку, након чега решава о предметној ствари доносећи пресуду или решење.

Већ су поменути чланови 161. и 165. Закона о прекршајима, у којима се помиње достављање судских писмена оштећеној. Да би било јасно да је дужност прекршајног суда да јавном објављивању пресуде или решења са образложењем присуствује и оштећена, односно да јој то право треба омогућити, а у случају да није присутна, да треба да јој се достави одлука о прекршају, потребно је цитирати следеће прописе:

■ члан 58. Законика о кривичном поступку – да оштећени, као тужилац, има право да буде обавештен о исходу поступка и да му се достави правоснажна пресуда;

■ члан 274- Законика о кривичном поступку – да се одлуке саопштавају усменим објављивањем лицима која за то имају правни

интерес, ако су присутна, а достављањем овереног преписа ако су одсутна;

■ члан 6. Директиве 2012/29/ЕУ Европског парламента и Савета од 25. октобра 2012. о успостављању минималних стандарда за права, подршку и заштиту жртава кривичних дела и о замени Оквирне одлуке Савета 2001/220/ПВ – да постоји дужност обавештавања жртве о свакој коначној пресуди у поступку;

■ члан 6 (1) Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода;

■ члан 10. Универзалне декларације о људским правима и

■ члан 14. Међународног пакта о грађанским и политичким правима.

У Извештају Европске комисије од 4. 11. 2025. године (European Commission, Brussels, 4. 11. 2025, SWD(2025) 755 final, Commission staff working document, Serbia 2025, Report) констатовано је, поред осталог, и да је у Србији насиље над женама и породично насиље и даље распрострањено, а да што се тиче приступа правди, постоји потреба решавања питања захтева за правном помоћи и права жена на приступ правди у свим случајевима родно заснованог насиља и дискриминације. У правосудној реформи Републике Србије прекршајни судови су скрајнути и занемарени, иако њихово деловање има, односно треба да има велики значај за заштиту права оштећених у поступку. Стога је упитна заштита жртава породичног насиља пред прекршајним судовима Републике Србије.

Но, без обзира на претходно поменуто, прекршајни судови дужни су да, упркос свим тешкоћама, својим деловањем потврде начела судске власти – непристрасност и независност, као и да у конкретном случајевима који су пред њима, након законитог и правичног поступка, донесу закониту и правичну одлуку јер само правична одлука, коју јемчи начело из члана 32. Устава Републике Србије („Право на правично суђење”), доприноси остварењу уставних јемстава (члан 19. Устава) која служе очувању људског достојанства и остварењу пуне слободе и једнакости сваког појединца у праведном, отвореном и демократском друштву, заснованом на начелу владавине права. Једино на тај начин омогућава се оштећеној да оствари своје пуно право на приступ правди.

Примена одредби Закона о привредним друштвима на правна лица која су основана у складу с другим законима

Питање сходне примене одредби Закона о привредним друштвима на правна лица која су основана у складу са посебним законима размотрено је уз осврт на обим, услове и границе такве примене.

Владимир Саичић,
адвокат

У Закону о привредним друштвима, у члану 1, дефинисан је његов опсег примене тако што је прописано следеће: „Овим законом уређује се правни положај привредних друштава и других облика организовања у складу с тим законом, а нарочито њихово оснивање, управљање, статусне промене, промене правне форме, престанак и друга питања од значаја за њихов положај, као и правни положај предузетника. **Одредбе овог закона примењују се и на облике обављања привредне делатности који су основани и послују у складу са посебним законом, осим ако је тим законом другачије прописано.**” Дакле, решење законодавца је такво да се на све облике обављања привредне делатности примењују одредбе Закона о привредним друштвима, уколико посебним законом којим су ти облици организовања уређени неко питање није регулисано другачије. То је класичан пример примене принципа *lex specialis derogat legi generali*. **Посебан закон има предност, али се Закон о привредним друштвима сходно примењује на питања која посебним законом нису регулисана.**

Без обзира на то да ли је у посебном закону који се примењује на друге облике обављања привредне делатности предвиђена сходна примена Закона о привредним друштвима, она се подразумева. У Закону о банкама нпр. прописана је сходна примена закона којим се уређују привредна друштва, али не као општи принцип, већ на таксативно одређене

области. Члан 3. тог закона гласи: „Основне одредбе закона којим се уређују привредна друштва које се односе на оснивање привредног друштва, на одговорност оснивача и других лица, на седиште и пословно име, на заступање и заступнике, на лица која имају дужност према друштву, на индивидуалну и деривативну тужбу и на информисање, објављивање и застарелост, као и одредбе тог закона које се односе на акције и друге хартије од вредности акционарског друштва, примењују се на банке, ако нису у супротности с овим законом.”

Осим таксативно набројаних питања у члану 3. Закона о банкама, тај закон и за поједине случајеве наводи примену Закона о привредним друштвима, па је тако чланом 67. став 3. прописано следеће: „На поступак сазивања, обавештавања и рада редовног заседања скупштине банке примењују се одредбе закона којим се уређују привредна друштва које се односе на скупштину акционарског друштва, осим ако овим законом није другачије прописано.”

С друге стране, Закон о банкама одредбе Закона о привредним друштвима на неким местима експлицитно искључује, као што је случај с преносом акција, односно имовине и обавеза применом инструмената реструктурирања. Тамо где одредбе Закона о привредним друштвима нису експлицитно искључене, Закон о привредним друштвима треба да се примењује и на банке, без обзира на то да ли је Законом о банкама за одређено питање предвиђена сходна примена Закона о привредним друштвима.

За разлику од Закона о банкама, **Закон о задругама** нема ширу одредбу којом је про-

извршног повериоца – организатора професионалног управљања против извршног дужника – стамбене заједнице. У образложењу поменутог решења наведено је да је на основу потврде о пријему пошиљке суд утврдио да је иста одређеног дана предата пошти, док је из статуса пошиљке утврђено да иста није враћена извршном дужнику, тако да не може да се утврди да је извршни дужник обавештен о предметној обавези. По мишљењу аутора овог текста, такво становиште Привредног суда у Београду није исправно. Наиме, извршни дужник имао је могућност да у року од пет радних дана од покушаја доставе у пошти преузме допис извршног повериоца, што очигледно није учинио. Извршни поверилац није био управни орган да би доставу вршио у складу са Законом о општем управном поступку, а такође нема механизам да обезбеди да извршни дужник прими поштанску пошиљку уколико овај то не учини добровољно. Такође, извршни поверилац није у обавези да доставу врши сходно Закону о привредним друштвима јер извршни дужник није привредно друштво или предузетник или други облик организовања, што су све привредни субјекти на које се поменути закон односи, већ је у питању стамбена заједница, на коју се примењује Закон о становању и одржавању зграда. Суд је заузео становиште по ком је за избегавање обавеза довољно да се једноставно не прима пошта. Међутим, то јасно показује потребу сходне примене на достављање стамбеним заједницама или Закона о привредним друштвима или Закона о општем управном поступку.

Привредни суд у Краљеву решењем ИИВ 106/2026 од 3. 2. 2026. године одбио је предлог за извршење на основу веродостојне исправе извршног повериоца – организатора професионалног управљања против извршног дужника – стамбене заједнице. У образложењу одбијајућег решења наведено је да је провером на интернет страници Поште Србије суд утврдио да се пошиљка налазила у статусу „задужена за испоруку”, па је на основу тога закључио да не може да се утврди да је извршни дужник обавештен о предметној обавези. Међутим, исти суд донео је решење о извршењу ИИВ 393/26 од 26. 3. 2026. године између истих странака, када је извршни поверилац приложио доказе да је поновио доставу у смислу Закона о привредним друштвима, тако да на основу тога може да се сматра да је достављање извршено. Привредни суд у Краљеву у свом решењу није се експлицитно позвао на сходну примену или аналогију са Законом о привредним друштвима, иако је на основу поступања тог суда јасно да је такву аналогију направио.

Из наведених примера јасно произлази да код свих правних лица и код свих облика организовања, без обзира на то да ли имају или немају привредни карактер, морају да се успоставе општа правила која ће се сходно примењивати уколико посебним законима одређена питања нису регулисана. Можда је најбоље решење да „кровни” закон буде управо Закон о привредним друштвима, који је најдетаљнији. Тиме би се успоставила правна сигурност и олакшао правни саобраћај.

Електронски часопис ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК” представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства и пореза. Намењен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издвајамо: Рачуноводство, Порези, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

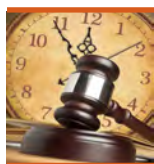
Тренутно се у издању налази преко 2.000 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи. нет, а повезани су са релевантним прописима.

За препоруке и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Финансијске преваре и ризици који прате факторинг послове

У овом тексту илустровани су облици финансијских превара у факторингу које се уобичајено појављују у пословању и њихов утицај на привредне субјекте и финансијске институције, а размотрене су и мере за ублажавање наведених ризика и враћање поверења у факторинг послове.

Маја Матић,

шеф Одсека за истраживања и
развој Агенције за спречавање
корупције

I Ризичне активности у факторинг пословању

Финансијске преваре при обављању факторинг послова потпадају под оквир финансијских превара у унутрашњем и спољнотрговинском пословању и имају глобалан утицај на све економије света, независно од степена развоја. Због тога је неопходно систематизовање специфичних шема превара у циљу лакшег препознавања и благовременог превентивног деловања, као и ефикасније корпоративне и јавнотужилачке истраге и репресивног реаговања на тако штетну појаву.

Препознавање заједничких знакова упозорења и показатеља трговинских превара, које су разумљиве за сва лица која долазе у додир с њима, има велики значај за сузбијање превара. Из тог разлога показатељи трговинских превара су од свеобухватног и једнаког значаја како за учеснике у унутрашњем или спољнотрговинском промету, потенцијалне жртве трговинских превара, инвеститоре, доносиоце финансијских одлука, руководиоце и запослене у банкама, али и извршни менаџмент организација и одборе директора привредних друштава, тако и за интерне и екстерне ревизоре, рачуновође, царинске, пореске и друге инспекцијске органе, јавне тужиоце и судије.

Свака врста превара има своје показатеље, који нам указују на то да се одвија нека сумњи-

ва активност. Одређени обрасци понашања учесника у унутрашњем или спољнотрговинском промету специфични су за наведену област. Присуство показатеља преваре само по себи или у комбинацији с другим показатељем нема за циљ да дефинитивно укаже на присуство трговинске преваре и извесност њеног појављивања. Ипак, оно треба да повећа пажњу учесника на тржишту да буду обазривији и пажљивији у пословању, односно да активност пријаве одговарајућим надзорним органима и јавним институцијама.

Сви привредни субјекти који се суоче с проблемом краткотрајне и привремене ликвидности могу да прибегну краткорочном финансирању привредног субјекта – клијента од факторинг друштва – фактора откупом његових недоспелих потраживања, насталих реализацијом продаје робе или услуга купцу – дужнику на домаћем или иностраном тржишту. Преузимањем наплате потраживања од фактора привредни субјект растеређује сопствена средства, елиминише ризике од тога да се не наплате реализовани послови и избегава све трошкове ангажовања сопствених капацитета за наплату потраживања, услед чега повећава ликвидност привредног друштва, убрзава обрт капитала и побољшава кредитну способност, али и постиже већу конкурентност при ширењу производње и освајању нових тржишта.

Финансирање потраживања по основу издатих фактура побољшава новчани ток привредним субјектима јер омогућава да издвоје обртни капитал из неплаћених фактура у књижи продаје. Сваком привредном субјекту потребан је поуздан новчани ток, иначе се суочава са инсолвенцијом. Уношењем готовине пре него што купци плате своје фактуре

торинга значајно осигурава портфолио. То подразумева:

- машинско учење и вештачку интелигенцију, тако да се користи софтвер за анализу понашања и откривање аномалија да би могли аутоматски да се означе неправилни износи фактура, неуобичајене учесталости или сумњиво понашање клијената пре него што се одобри аванс;
- праћење у реалном времену применом централизованог система за управљање факторингом како би могла да се прати изложеност концентрацији, надгледају рачуни и иденти-

фикују изненадни падови у учинку плаћања дужника.

Неопходан је и детаљан процес прегледа клијента, укључујући проверу идентитета клијента, његових законских заступника, овлашћених лица и коначних пословних партнера, у складу са одредбама Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма. У свету факторинга ризик је стални пратилац и, нажалост, не може у потпуности да се избегне. Свака финансијска институција која се бави финансирањем мора да предузме мере за управљање тим ризицима.

Ендноте

¹ Factor Chain International (FCI), више о организацији: <https://fci.nl/en/about-fci>.

² Factor Chain International, The Annual Review 2025, доступно на: <https://fci.nl/en/annual-review>.

³ Factoring Survey in Selected EBRD Jurisdictions, May 2024, 4th Edition, доступно на: [file:///C:/Users/U1817/Downloads/factoring-survey-2024.cleaned%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/U1817/Downloads/factoring-survey-2024.cleaned%20(2).pdf).

⁴ Factoring Survey in Selected EBRD Jurisdictions, May 2024, 4th Edition, доступно на: [file:///C:/Users/U1817/Downloads/factoring-survey-2024.cleaned%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/U1817/Downloads/factoring-survey-2024.cleaned%20(2).pdf).

КАЛКУЛАТОР КАМАТА

у оквиру електронског издања ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблаговремено плаћене јавне приходе и за неблаговремено плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а поред свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција **Моје каматне стоје**, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуне камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална), која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблаговремено плаћене јавне приходе, на неблаговремено плаћен царински дуг и неблаговремено плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

Имате питање?

Имамо одговор!

У овој рубрици дајемо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора имају искључиво претплатници на наш часопис.

РАДНО ПРАВО

Жалба на решење о годишњем одмору начелника општинске управе

П: *С обзиром на то да је општинско веће надлежно за постављање и разрешавање начелника општинске управе, да сходно томе доноси решење о утврђивању годишње одмора или коришћењу истог, ко би био друкчији однос у овом случају, тј. да ли жалбена комисија која одлучује о радним правима службеника може да буде надлежна и за службеника на положају или је ипак то коначан акт?*

О: Питање се односи на службеника на положају, па зато најпре треба дефинисати да се, сагласно члану 3. Закона, запосленима у смислу тог закона сматрају функционери, службеници и намештеници, уз прецизирање да је службеник запослено лице на извршилачком радном месту, као и на радном месту службеника на положају. Све то напомињемо због каснијих одредби Закона у којима се под изразом „службеник” подразумевају оба наведена звања службеника.

Према члану 4. Закона о запосленима у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе (даље: Закон), за службенике на положају у јединицама локалне самоуправе права и дужности у име послодавца врши орган јединице локалне самоуправе надлежан за постављање службеника на положају. Изузетно, за службенике на положају који не руководе органом, службом или организацијом у јединици локалне самоуправе права и дужности у име послодавца врши руководиоца органа, службе или организације, осим ако истим законом није другачије одређено. У јединици локалне самоуправе и градској општини положајима се, у смислу одредаба тог закона, сматрају радна места начелника

градске, општинске, односно управе градске општине и њихових заменика (даље: начелник управе).

Према члану 170. Закона, акт којим се одлучује о правима, обавезама и одговорностима службеника (и службеника на положају) из радног односа доноси се у форми решења, сагласно закону којим се уређује општи управни поступак, при чему исти има карактер управног акта, као што је и решење о годишњем одмору. Према члану 171. Закона, жалба на решење изјављује се у року од осам дана од дана достављања решења, с тим што она не одлаже извршење решења само кад је то наведеним законом изричито одређено.

Жалбена комисија у јединици локалне самоуправе је колегијални орган који у другом степену одлучује о жалбама службеника на решења којима се одлучује о њиховим правима и дужностима. Жалбена комисија има сва овлашћења другостепеног органа и примењује закон којим се уређује општи управни поступак. Против одлуке жалбене комисије може да се покрене управни спор. Према томе, сматрамо да се одредбе Закона о радним правима службеника примењују и на службенике на положају, дакле за жалбу на решење службеника на положају у другом степену надлежна је Жалбена комисија.

Минимално трајање првог дела годишњег одмора

П: *Имајући у виду члан 8. став 2. Закона о ратификацији Конвенције МОП-а број 132, којим је прописано да се један део годишње одмора користи без прекида најмање две радне недеље уколико друкчије није предвиђено споразумом који важи за послодавца и запосленог, као и члан 73. став 3. Закона о раду, према ком запослени има право да годишњи одмор користи у два дела, осим ако се с по-*

навео износ од 20.248,80 динара. Укућну цену без ПДВ-а за предметну ставку 1 (која представља производ јединичне цене без ПДВ-а и количине исказане у Обрасцу структуре цена – 25) подносилац захтева исказао је у износу од 421.850,00 динара. Укућну вредност понуде без ПДВ-а доносилац захтева исказао је у износу од 12.948.855,00 динара, износ ПДВ-а 2.589.771,00 динара, а укућну вредност понуде са ПДВ-ом у износу од 15.538.626,00 динара.

Из наведеној следи да, сходно приказаној јединичној цени без ПДВ-а за ставку 1, укућна вредност за захтевану количину износи 421.850.000,00 динара (који износ представља производ јединичне цене од 16.874.000,00 динара и захтеване количине од 25 комада), а не 421.850,00 динара, како је наведено у Обрасцу структуре цена подносиоца захтева. Такође, имајући у виду наведено, исказана укућна вредност понуде подносиоца захтева не одговара збиру производа вредности исказаних јединичних цена по ставкама и захтеваних количина истих.

С обзиром наведено, Рейубличка комисија констатирује да начин на који је подносилац захтева одредио износ укућне понуђене цене без ПДВ-а за ставку 1 за тражене количине, као и износ укућне вредности своје понуде која не одговара одређеним јединичним ценама, представља рачунску грешку, те да је наручилац у конкретном случају исправно поступио када је, у складу с чланом 142. став 6. ЗЈН, одређене јединичне цене по ставкама из понуде подносиоца захтева узео у обзир приликом поступка стручне оцене понуде.

Наиме, имајући у виду целокупно утврђено чињенично стање, наручилац је, у складу са императивном одредбом члана 142. став 6. ЗЈН, био у обавези да као меродавне цене узме искључиво јединичне цене наведене по ставкама које је у оквиру своје понуде одредио подносилац захтева, те да укућну вред-

ност понуде добије сходно збиру наведених јединичних цена помножених са захтеваним количинама. У том смислу наручилац је исправно поступио када је на основу члана 142. став 4. ЗЈН од подносиоца захтева затражио сагласност на исправку рачунске грешке најрављене приликом обрачунавања укућне понуђене цене без ПДВ-а за ставку 1 за рописане количине, као и укућне вредности понуде са и без ПДВ-а исказане у Обрасцу структуре цена, будући да исте не одговарају одређеним јединичним ценама израженим за сваку понуђену ставку.

С обзиром на то да подносилац захтева није доставио сагласност на исправку начинених рачунских грешака, Рейубличка комисија налази да је наручилац исправно поступио када је, у складу с чланом 142. став 5. ЗЈН, понуду истој одобрио као неприхватљиву.

У погледу указивања подносиоца захтева на то да је наручилац требало да, у складу с чланом 142. став 1. ЗЈН, захтева додатна објашњења која ће му помоћи при преједу, вредновању и ујоређивању понуда у погледу унете јединичне цене за ставку 1 у Обрасцу структуре цена, Рейубличка комисија додатно указује на то да је чланом 142. став 3. ЗЈН, између осталог, рописано да поступање у складу са ставом 1. овог члана не сме да доведе до промене елемената понуде који су од значаја за примену критеријума за доделу уговора, те у том смислу не постоји основ за додатна објашњења када је реч о унетој јединичној цени, на начин како то сматра подносилац захтева, будући да би исто довело до промене елемената понуде који су од значаја за примену критеријума за доделу уговора, тј. промене цене. У том смислу, у складу са одредбама ЗЈН, не постоји основ за исправку јединичних цена, ни се појам техничке грешке, како то сматра подносилац захтева, може односити на унос јединичне цене.

Закони који регулишу односе унутар људске заједнице, која би требало да буде по мери сваког појединца, тичу се различитих сегмената свакодневног живота. Међу тим сегментима посебну улогу у очувању и усавршавању људске цивилизације имају изванредна дела људског духа по којима би се требало равнати, као што из оних негативних треба учити. У новој рубрици „Поводом...” бавићемо се баш тиме – значајним датумима, историјским преокрети-ма, заслужним личностима и пресудним документима, као и њиховим утицајем на измене и усавршавање прописа.

Поводом Међународног дана донације органа

Значају процеса трансплатације за спасење и продужење живота најтежих пацијената, прописима којима је тај процес регулисан и примерима из праксе посвећен је овај текст.

Постоје тренуци у којима медицина превазилази границе науке и постаје нај-узвишенији израз људске солидарности. Трансплантација органа управо је један од таквих тренутака – тренутак у ком се крај једног живота претвара у почетак другог, а нада надјачава болест и очај. Када орган који је изгубио своју функцију постане узрок патње и неизвесности, даровани орган пружа могућност оздрављења, повратка породици, послу, сновима и свакодневним радостима. На тај начин трансплантација не представља само медицински захват већ симбол заједништва, саосећања и вере у вредност сваког људског живота.

Донирање органа један је од најплеменитијих чинава које човек може да учини. Оно омогућава да се из губитка роди нада, из туге живот, а из несебичности спаси више људских судбина. Захваљујући донорима и њиховим породицама хиљаде људи широм света сваке године добијају нову прилику да живе, раде, воле и остварују своје планове. Због тога је подизање свести о значају трансплантације и донорства од изузетног друштвеног значаја. Међународни дан донације органа представља прилику да се ода признање донорима, подрже пацијенти који чекају трансплантацију и подсети јавност да један хумани чин може да постане најдрагоценији поклон – живота сам.

Фото: АИ

**Када, ко и како обележава
Међународни дан донације органа**

Обележавање дана посвећених донацији органа има велики значај за развој трансплантационе медицине и подизање свести

давалаца. Здравствена инспекција утврдила је одређене неправилности у документацији и поступку процене подобности донора. Случај је прослеђен Државном тужилаштву ради додатне провере, мада је тадашњи министар здравља изјавио да нема доказа о трговини органима, али да постоје сумње у неправилности које морају да буду испитане.

Док је трајала истрага, привремено су обустављене трансплантације од несродних живих давалаца. Надлежни органи правили су да ли су све психосоцијалне процене и законски услови били испуњени пре одобравања донације. Сам случај показао је како и у високо развијеним трансплантационим системима постоји потреба за сталним надзором како би се спречиле злоупотребе и прикривена трговина органима.

8. Спорови поводом повлачења пристанка живог даваоца¹⁴

У турској правној литератури и пракси више пута је разматрано питање да ли особа

која је пристала да буде живи давалац може касније да повуче свој пристанак. Турски Закон бр. 2238 дозвољава донору да у било ком тренутку одустане од донације. Проблем се јавља када је прималац већ прошао сложене медицинске припреме, хоспитализацију и додатне трошкове. У појединим споровима постављено је питање да ли прималац може да тражи накнаду штете од донора који је одустао у последњем тренутку.

Преовлађујући став турског права је да нико не може да буде приморан да донира орган нити да буде кажњен зато што је одустао од донације. Заштита телесног интегритета има предност над интересом примаоца. Та правна дилема често се користи у упоредно-правним студијама као пример сукоба између аутономије даваоца и интереса пацијента који очекује трансплантацију.

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

Ендноте

¹ https://news.harvard.edu/gazette/story/2011/10/organ-transplant/?utm_source=chatgpt.com

² Ибид.

³ https://www.srbija.gov.rs/vest/en/18224/first-liver-transplant-in-serbia-in-last-decade.php?utm_source=chatgpt.com

⁴ <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/40104190/>

⁵ <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/38375299/>

⁶ <https://www.zjz.org.rs/06-06-26/>

⁷ [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:\[%22001-150234%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-150234%22]})

⁸ [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:\[%22001-144997%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-144997%22]})

⁹ https://www.houstonchronicle.com/health/article/houston-surgeon-transplant-scandal-lawsuit-21266705.php?utm_source=chatgpt.com

¹⁰ <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2666967623000302>

¹¹ https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC8120912/?utm_source=chatgpt.com

¹² https://www.ansa.it/english/news/general_news/2026/02/23/homicide-probe-opened-after-damaged-heart-transplant-boy-dies_d801a818-3ee6-4004-a538-f22231d2ba3c.html?utm_source=chatgpt.com

¹³ https://glashrvatske.hrt.hr/en/domestic/beros-at-the-moment-there-is-no-suspicion-of-organ-trafficking-7835630?utm_source=chatgpt.com

¹⁴ https://dergipark.org.tr/tr/pub/cuhad/article/1129603?utm_source=chatgpt.com

Осим тога што се људска свест развијала и усложњавала развојем језика, унапређујући могућности споразумевања међу људима, развијала се и читава људска заједница, што је рађало потребу за увођењем реда у свакодневни живот на свима прихватљив, функционалан и разумљив начин. Тај ред постигао се устројавањем правила, односно закона, а закони свеукупно чине правни систем једне државе. Циљ ове рубрике је да укаже на то како језик и његове особености утичу на формулисање и касније тумачење законских норми, као и каква је улога вештачења заснованих на језику у истражним и судским процесима.

Форензичко-лингвистички поглед на језик реклама – родни стереотипи

Због чега и на који начин творци реклама користе родне стереотипе у оглашавању приказано је кроз конкретну студију случаја и примере из праксе.

Медији се често посматрају као одраз друштва, али истовремено и као значајан фактор у обликовању ставова, вредности и понашања појединаца. Управо због њиховог великог утицаја на јавно мњење бројни истраживачи настојали су да испитају начин на који су родови представљени у различитим медијским контекстима. Посебна пажња посвећена је штампаним медијима, будући да су новине и часописи дуго имали важну улогу у формирању друштвених представа о свету, али и у одржавању стереотипних приказа различитих друштвених група, нарочито жена.

Часописи представљају специфичан медијски жанр јер су усмерени ка различитим демографским групама и обрађују широк спектар тема, од моде и лепоте до животног стила, породице и потрошачке културе. Захваљујући томе, они имају значајан утицај на обликовање друштвених норми и очекивања, укључујући и представе о женствености и мушкости. Управо зато је проучавање репрезентације жена у масовним медијима постало једно од кључних питања у истраживањима медија и рода. Истраживачи настоје да утврде на који начин медији конструишу идеализоване представе женствености, које особине приписују женама и мушкарцима и како такви прикази доприносе формирању и одржавању родног идентитета.

Резултати бројних студија показују да медији често нуде два међусобно супротстављена модела родне репрезентације. С једне стране, многе публикације и огласи наставаљају да репродукују традиционалне родне стереотипе, приказујући жене као лепе, брижне, емотивне и усмерене ка приватној сфери, док се мушкарци представљају као активни, успешни, ауторитативни и професионално остварени. С друге стране, део савремених медија настоји да промовише идеје родне равноправности и прикаже жене и мушкарце у разноврснијим и мање стереотипним улогама.

Полазећи од претпоставке да медијски садржаји одражавају доминантне друштвене вредности, поједини истраживачи су указали на то да се ставови о родним улогама и друштвеном положају жена и мушкараца јасно огледају у новинским текстовима, рекламама и другим медијским садржајима. Истраживања су открила присуство различитих облика родне пристрасности, који се манифестују кроз избор тема, начин приказивања активности, употребу одређене терминологије и језичких образаца, као и кроз визуелне елементе. Анализе су показале да се родни стереотипи не преносе искључиво фотографијама и илустрацијама, већ и језиком којим се описују жене и мушкарци, избором речи, фраза

елементи и дискурзивне стратегије обликују друштвене представе о женама и мушкарцима. Истраживања су показала да се родни стереотипи не преносе искључиво кроз експлицитне поруке, већ и кроз имплицитна значења и наративне обрасце који жене често представљају као објекте лепоте, неге и сексуалне привлачности, а мушкарце као активне, успешне и ауторитативне актере. Управо зато форензичка лингвистика има важну улогу у препознавању и анализи језичких механизма којима се такви стереотипи производе, одржавају и нормализују у јавном дискурсу.

Посебан значај и самих истраживања и њиховог коришћења у пракси огледа се у чињеници да су рекламе један од најраспрострањенијих облика комуникације с којима се деца и млади свакодневно сусрећу. Током одрастања они не усвајају родне улоге само кроз породицу, школу и непосредно окружење, већ и кроз медијске садржаје који им непрестано шаљу поруке о томе какви би требало да буду, како би требало да изгледају и које су друштвене улоге за њих пожељне. Уколико се у рекламама доследно понављају предста-

ве жена као лепих, послушних, брижних и усмерених на приватну сферу, а мушкараца као снажних, успешних и доминантних, такве поруке могу да допринесу учвршћивању ограничавајућих родних образаца и неједнаких друштвених очекивања. Због тога је један од важних циљева форензичке лингвистике да, кроз критичку анализу језика и дискурса, укаже на присуство прикривених облика родне пристрасности и дискриминације у медијским и рекламним порукама. Препознавање таквих образаца не служи само правној и етичкој процени спорних садржаја већ и ширем друштвеном настојању да се створе медијски садржаји који подстичу равноправност и разноврсност родних улога.

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

Ендноте

¹ Са линка: <https://journals.bilpubgroup.com/index.php/fls/article/view/8521>

² Са линка: https://www.teenvogue.com/story/banana-republic-sexist-ad-internet-backlash?utm_source=chatgpt.com

ИНГ-ПРО

Преїлед йройиса...

ИЗДВАЈАМО ЗНАЧАЈНЕ ПРОПИСЕ КОЈИ СУ ДОНЕТИ ИЗМЕЋУ ДВА БРОЈА...

ДРЖАВНА УПРАВА

- Посебан колективни уговор о изменама и допунама Посебног колективног уговора за државне органе („Сл. гласник РС” бр. 49/2026 од 29. 5. 2026)
- Споразум о продужењу рока важења Посебног колективног уговора за државне органе („Сл. гласник РС” бр. 49/2026 од 29. 5. 2026)
- Уредба о изменама и допунама Уредбе о специјалној и посебним јединицама полиције („Сл. гласник РС” бр. 49/2026 од 29. 5. 2026)
- Уредба о изменама Уредбе о платама полицијских службеника („Сл. гласник РС” бр. 49/2026 од 29. 5. 2026)
- Правилник о изменама Правилника о утврђивању радних места, односно послова на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем у Министарству финансија – Пореска управа („Сл. гласник РС” бр. 49/2026 од 29. 5. 2026)
- Уредба о измени Уредбе о каријерном развоју полицијских службеника („Сл. гласник РС” бр. 54/2026 од 19. 6. 2026)
- Одлука о врстама девиза у којима се плаћају републичке административне таксе код дипломатско-конзуларних представништава Републике Србије и о висини курса динара за прерачунавање динарских износа такси у девизе („Сл. гласник РС” бр. 54/2026 од 19. 6. 2026)
- Усклађени динарски износи из Тарифе републичких административних такси („Сл. гласник РС” бр. 54/2026 од 19. 6. 2026)

ОБРАЗОВАЊЕ

- Правилник о изменама Правилника о садржају и начину вођења евиденције и издавању јавних исправа у основној школи („Сл. гласник РС” бр. 49/2026 од 29. 5. 2026)

- Правилник о допунама Правилника о садржају и начину вођења евиденције и издавању јавних исправа за основно образовање одраслих („Сл. гласник РС” бр. 49/2026 од 29. 5. 2026)

- Правилник о изменама Правилника о јавним исправама које издаје средња школа („Сл. гласник РС” бр. 49/2026 од 29. 5. 2026)

- Споразум о продужењу рока важења Посебног колективног уговора за запослене у установама предшколског васпитања и образовања чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Сл. гласник РС” бр. 53/2026 од 12. 6. 2026)

ЗДРАВСТВО

- Правилник о изменама и допунама Правилника о медицинско-техничким помагалима која се обезбеђују из средстава обавезног здравственог осигурања („Сл. гласник РС” бр. 50/2026 од 1. 6. 2026)

- Уредба о изменама и допунама Уредбе о Плану мреже здравствених установа („Сл. гласник РС” бр. 51/2026 од 5. 6. 2026)

- Правилник о Програму промоције добровољног давалаштва људских ћелија и ткива („Сл. гласник РС” бр. 52/2026 од 10. 6. 2026)

- Правилник о изменама и допунама Правилника о даваоцима крви или компонената крви („Сл. гласник РС” бр. 54/2026 од 19. 6. 2026)

- Правилник о изменама и допунама Правилника о квалитету у области трансфузијске медицине („Сл. гласник РС” бр. 54/2026 од 19. 6. 2026)

- Правилник о допунама Правилника о номенклатури здравствених услуга на секундарном и терцијарном нивоу здравствене заштите („Сл. гласник РС” бр. 54/2026 од 19. 6. 2026)

- Закон о изменама и допунама Закона о људским ћелијама и ткивима („Сл. гласник РС” бр. 56/2026 од 25. 6. 2026)

Прејлед њројиса...

ПРИВРЕДНА ДРУШТВА

- Правилник о изборима органа и тела Привредне коморе Србије („Сл. гласник РС” бр. 54/2026 од 19. 6. 2026)
- Кодекс пословног понашања при измиривању новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама („Сл. гласник РС” бр. 54/2026 од 19. 6. 2026)
- Правилник о изменама и допунама Правилника о облику, садржини, начину подношења и попуњавања декларација и других образаца у царинском поступку („Сл. гласник РС” бр. 54/2026 од 19. 6. 2026)
- Уредба о допунама Уредбе о критеријумима за дефинисање зарада, односно накнада за органе друштва капитала („Сл. гласник РС” бр. 54/2026 од 19. 6. 2026)
- Правилник о начину и поступку вршења надзора над спровођењем Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама („Сл. гласник РС” бр. 54/2026 од 19. 6. 2026)
- Правилник о везаним заступницима („Сл. гласник РС” бр. 54/2026 од 19. 6. 2026)

ДРУГЕ ОБЛАСТИ

- Уредба о врстама мера и начину извештавања о реализованим мерама за смањење емисија угљен-диоксида еквивалента (CO₂EQ) („Сл. гласник РС” бр. 51/2026 од 5. 6. 2026)
- Правилник о допунама Правилника о спортским гранама и областима спорта у Републици Србији и спортским дисциплинама у оквиру спортских грана и области спорта („Сл. гласник РС” бр. 52/2026 од 10. 6. 2026)
- Правилник о изменама Правилника о полагању стручног испита и условима за добијање лиценце и овлашћења за израду главног пројекта заштите од пожара и посебних система и мера заштите од пожара („Сл. гласник РС” бр. 53/2026 од 12. 6. 2026)
- Правилник о манометрима за мерење притиска у пнеуматизима („Сл. гласник РС” бр. 55/2026 од 23. 6. 2026)
- Правилник о садржини плана развоја шумске области, начину и поступку његовог доношења и израде („Сл. гласник РС” бр. 55/2026 од 23. 6. 2026)

... донећих између два броја

Календар важења њравних акаџа

Прописи који одложено престају да важе или чија одложена примена почиње у наредном периоду

Пропис	Гласило број	Датум примене
Закон о заштити потрошача	35/2026	примењује се од 2. 8. 2026.
Правилник о изменама и допунама Правилника о класификацији, паковању, обележавању и оглашавању хемикалије и одређеног производа у складу са Глобално хармонизованим системом за класификацију и обележавање УН	91/2025	примењује се од 1. 9. 2026.
Правилник о захтевима еко-дизајна за спољна напајања	65/2025	примењује се од 1. 9. 2026.

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

Пословни саветник – штампани часопис: САВЕТОДАВНИ ЧАСОПИС ИЗ ОБЛАСТИ ФИНАНСИЈА

Јавне набавке и буџети

Грађанско право

Кривично право

Управно право

Привредно право

Радно право

Унакрсни поглед